

זבחים מג

משה שווערד

1. רש"י מסכת זבחים דף מב עמוד ב

הקומץ - אם קימץ לאכול שירים למחר ונתפגלה המנחה אין האוכל את הקומץ בכרת שאין הפיגול חל אלא על דבר שיש לו מתירין אחרים והקומץ אין אחר מתירו כי הוא מתיר את המנחה וכן לבונה וכן כולם.

2. רש"י מסכת מנחות דף יד עמוד א

הקומץ והלבונה - דמנחת ישראל והקטרת כו' דכל הנך אין להם מתירין שהם מתירין אחרים וקיימא לן (לקמן /מנחות/ דף יז) דאין פיגול אלא בדבר שיש לו מתירין או לאדם כגון שירי מנחה שהקומץ מתירן או למזבח כגון אימורי בהמה שדם מתירן ליקרב דגמרין משלמים דכתיב בהו עיקר פיגול מה שלמים דבר שיש מתירין לאדם ולמזבח שזריקת דם מתיר האימורין ליקרב והבשר ליאכל אף כל דבר שיש לו מתירין או לאדם או למזבח לאפוקי הנך דאין אחר מתירין ואי קשיא פשיטא דקומץ לא מיחייבי עליה כרת משום פיגול דהא כי אכיל מיניה פקע ליה פיגוליה שהרי לא קרב המתיר תריץ כגון שהוצת האור ברובו דחשיב כמאן דקרב כדאמרין לקמן /מנחות/ (דף כו:) קומץ מאימתי מתיר שיריים באכילה משהוצת האור ברובו דלא חשיב כבשר אלא כשירי הדם.

3. תוספות מסכת מנחות דף יד עמוד א

הקומץ והלבונה - הקשה בקונט' פשיטא דקומץ לא מיחייב עליה כרת משום פיגול דהא אי אכיל מיניה פקע ליה פיגוליה שהרי לא קרב המתיר ותירץ כגון שהוצת האור ברובו דחשיב כמאן דקרב כדאמר לקמן (דף כו:) מאימתי מתיר שיריים באכילה משהוצת האור ברובו וקשה לפי' דאי הוצת האור ברובו פקע פיגול ממנו ואפי' פלגיה מחית אארעא ופלגא אסקי' למערכה ומשלה בו האור מסקינן ליה לכתחלה כדאמר בסוף פרק ב"ש (זבחים דף מג:).

4. תוספות מסכת זבחים דף מב עמוד ב

... וקשה לפירושו דאי הוצת האור ברובו א"כ פקע פיגולו ממנו כדאמר עולא בגמ' (דף מג.) דאם ירדו גמי יעלו והוא הדין אפילו מאכילה כדמשמע בכריתות פרק אמרו לו (דף יד. ושם) ... ומפרש ר"ת דטעמא דקומץ לאו משום דהוא מתיר אלא משום דלא שייך ביה הרצאה דאי אכלו ולא העלהו אם כן לא קרבו מתיריו ואי העלה חציו פקע פיגולו מכוליה אפילו מההוא דארעא והא דקאמר בגמרא ומוציא אני את הקומץ בהדי הנהו דאין לו מתירין כדי נסבה

5. ספר איזהו מקומן

ואלו דברים שאין חייבין עליהם משום פיגול - א) דעת תוס' לעיל כג: סוף ד"ה הא דאפילו פסול ליכא, וכן משמע מתוס' לקמן קט: ד"ה ומר, וכן דעת התוס' במנחות כה. יומא ז: ופסחים טז: | אכן תוס' לקמן קד: ד"ה לא-כתב דפסול מיהא איכא, | וכן משמע מרש"י במתני' שכתב "דאין חייבין כרת באכילתן" משמע דאיסור לאו מיהא איכא, וכן דעת תוס' יומא מז: ד"ה חישב (נסוף הדיבור), וכן כתב המשל"מ ברעת הרמב"ם פסוהמ"ק ית. ג. (המשל"מ בהלכה ז' ד"ה וע).

אמנם הקר"א פליג בביאור דעת הרמב"ם, וכן דעת החזו"א לחלק דהקומץ ודאי נפסל הואיל והמנחה גופה נתפגלה, משא"כ מנחת נסכים שאין לה מתירין לא נפסלה כלל, ובאמת זו תמיהה לטוברים דאף הקומץ לא נפסל וכן הניח בקושיא בחי' הגרי"ז במנחות כה., וראה בעול"ש במנחות כה. (על תוד"ה ה) דמישב זאת, וע"ע מנח"א עמ' רל'.

6. תוספות מסכת זבחים דף מג עמוד א

והלבונה - ואם תאמר והרי לבונה הקומץ מתירה ואף על פי שיכול להקטירה קודם הקומץ כדאמר בהקומץ זוטא (מנחות טז:) מכל מקום קודם הקמיצה ודאי נראה דאין להקטירה ויש לומר דמכל מקום לא היא לבונה דומיא דשלמים דלבונה היא גופה מתיר שמתרת שירים לאכילה ועיקר פיגול ילפינן משלמים ואע"ג דשייך פיגול באימורים וכמה דלא מיקטרי אימורים כהנים לא מצי אכלי מכל מקום לא חשיבי מתיר כיון דאם נטמאו או אבדו שרי בשר באכילה ועוד יש לומר דלבונה אין לה מתיר בעבודת המזבח ולא היא דומיא דשלמים שעבודת המזבח מתירן כגון זריקת הדם ...

7. חידושי הגרי"ז מסכת זבחים דף מג עמוד א

תוס' ד"ה והלבונה, הקשו דלבונה יש לה מתירין מחמת דקודם קמיצה אין להקטירה. וצ"ע דמה שאין יכול להקטיר הלבונה לפני הקמיצה אין זה משום דהקמיצה הוי מתיר דלבונה, אלא משום דקודם הקמיצה עדיין לא נקבעה הלבונה מן המנחה, ורק הקמיצה קובעת הלבונה לקרבן המנחה, אבל אין זה דין במתיר. [א"ה, ע"ע בחידושי הגרי"ז מנחות דף יד ע"א].

8. קרן אורה מסכת זבחים דף מג עמוד א

שם רש"י בד"ה לוג שמן של מצורע שיריו נאכלין. ע"י תוס"ט ז"ל שדקדק לענין מאי כ' רש"י ז"ל דשיריו נאכלין. ונראה שכ' כן משום דאל"ה לא שייך פיגול כלל בלוג, כיון דלית ביה לא אכילת אדם ולא אכילת מזבח, להכי כתב דשיריו נאכלין ואית ביה אכילת אדם, ואפ"ה אין בו פיגול, ועיין בתוס' חדשים שכ' דלרבנן מתנות הלוג מפגלא ליה, ולקמן ד' מ"ד (ע"ב) מבואר דלכ"ע מתנותיו לא מפגלא ליה ע"ש.

9. רש"ש מסכת זבחים דף מג עמוד א

רש"י ד"ה לוג שמן. שיריו נאכלין עתוי"ט. ול"נ פשוט דכוונתו משום דאין פיגול נוהג אלא בדבר שיל"מ בין לאדם ובין למזבח. ומה"ט פסק הרמב"ם דפרים ושעירים הנשרפים אין פיגול בבשרם כאשר הבאתי לעיל (לה) ע"ש. ולכן אנכי תמה על הא דאיתא לקמן (מד ב) בברייתא לוג שמן כו' ח"ע משום פיגול מפני שדם (האשם) מתירו לבהונות והכי הל"ל שדם מתירו לשיריו לאכילת כהנים:

10. תוספות מסכת זבחים דף מג עמוד א

מנחת נסכים - ... ונראה דרבי שמעון דהכא הוא רבנן דלעיל גבי נסכים וקשה אמאי לא עירב דתרווייהו חד טעמא הוא.

11. שפת אמת מסכת זבחים דף מג עמוד א

במשנה לוג שמן של מצורע ר"ש אומר אין חייבין עליו משום פיגול ותמוה דהיינו חכמים דלעיל גבי נסכים הבאים עם הבהמה ולמה חלקן התנא כמ"ש התוס' ולכאורה הי' נראה לחלק דגבי נסכים כיון דבאין בפ"ע ממש דאדם מתנדב יין ומנסכו ע"ג המזבח ולכן הוי בפ"ע דבר שאין לו מתירין ולכן ס"ל לחכמים דאפי' הביאן עם הבהמה כיון דמביא נסכו לאחר עשרה ימים הוי דין הנסכים כבאין בפ"ע לגמרי אבל שמן של מצורע דאינו בא כלל בפ"ע דאע"ג דאדם מתנדב שמן מ"מ אין דינו להזות ממנו ולאכול השירים כלוג של מצורע רק קומצו ושיריו נאכלין [כדאיתא לקמן צ"א ב] א"כ כיון דשמן כזה ליכא בפ"ע מה בכך דאדם מביא ולגו לאחר עשרה ימים מ"מ הבאה זו רק ע"י דם האשם שמאמול א"כ יש לו מתיר וא"כ י"ל דחכמים לא פליגי אדר"מ בלוג שמן של מצורע רק ר' שמעון פליגי גם בלוג שמן אכן לקמן בגמ' מוכח דאינו כן דהגמ' מדחיק עצמו ליישב הברייתא דסותם בלוג שמן כר"מ ובנסכים כחכמים ע"ש ולמ"ש לק"מ דאיתא כחכמים א"ו פשיטא לגמ' דחכמים דפליגי בנסכים ה"ה בלוג שמן ובאמת יש להקשות למה לא מחלק הגמ' בהכי וי"ל משום דברייתא שמביא הגמ' לקמן ובמנחות (ט"ו ב) דבין בלוג שמן בין בנסכים אמרו לר"מ והא אדם מביא אשמו כו' ע"ש משמע מלשון הברייתא דאמרו לו היינו חכמים ולא ר"ש בלבד ואפשר דמה"ט מקשה הגמ' מברייתא ולא ממתני' דהכא והג' ר"י פיק עמד בזה ורוצה להג' דתנן ולמ"ש א"ש ולכן כתב הרמב"ם בפיהמ"ש דהלכה כר"ש משמע דלא תליא בפלוגתא דרבנן בנסכים כנ"ל נכון:

12. שפת אמת מסכת זבחים דף מג עמוד א

שם במשנה פרים הנשרפים דמן מתיר את אימוריהן ליקרב וקשה אמאי לא אמרו ג"כ דמתיר הבשר לשרוף דהא לעיל (ל"ה) אמר ר' אלעזר דיש פיגול בבשר של הפרים הנשרפים ע"ש וברש"י ואפשר מה"ט פסק הרמב"ם (בפי"ח מפסוה"מ) דאין פיגול בבשר הנשרפים דאין להם מתיר והוא מלשון המשנה דהכא וכן העתיק התו"ט בפשיטות דברי הרמב"ם אבל יש לתמוה דפליגי על ר"א דלעיל וכן הניח בקושיא בתוס' רע"א ז"ל ואיך שיהי' עכ"פ טעמא בעי למה אין להם מתיר הלא הדם הכשיר לשרוף ואם נאמר דליכא פיגול רק באכילת אדם ומזבח לא בנשרף מבחוץ [כמ"ש רש"י (שם) ד"ה אימורין] מ"מ לשון הרמב"ם שאין לו מתירין תמוה ואפשר לומר לפי מה דקי"ל בדם חטאת שנכנס לפני אפי' לא הזה אם נכנס במזיד כדי להזות דינו בשריפה כמ"ש הרמב"ם (פ"ב מפסוה"מ) והגם דהכ"מ מפקפק שם עליו מ"מ הרמב"ם פוסק כן וא"כ מכ"ש בחטאת הפנימיות ממש כל דנכנס הדם אפי' לא הזה דינו בשריפה וי"ל דכו"ע מודין בזה דהכא באמת קאי להזות לכן אפי' קודם הזאה דינו בשריפה וא"כ אין הדם מתיר הבשר בשריפה דקודם הזאה ג"כ נמי עומד לשריפה ולהכי חשיב דאין לו מתיר כנ"ל:

13. רש"ש מסכת זבחים דף לה עמוד א

גמרא אר"א פיגול בזבח נתפגל השליל כו' פיגול באימורין נתפגלו פרים. תמיה אנכי על הרמב"ם שבפי"ח מהל' פהמ"ק הל' כ"ג פסק כוותיה לענין שליל ושליא. ושם בהל' ז' בסופה פסק דבשר חטאות הנשרפות אינן מתפגלין לעולם (הביאו התו"ט לקמן פ"ד מ"ד ע"ש) ודלא כר"א ולשיטתו יתפרש יפה מתניתין דלקמן (מג) וכל שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח

חייבין עליו משום פיגול. וע"כ אין הכוונה שיחשב ע"ד שיש לו מתירין. דהא אם חשב לזרוק הזם או להקטיר הקומץ (שהן עצמן המתירין) ה"ז פיגול. אלא ע"כ הכוונה על המתפגל. והדר מפרש פרים הנשרפין כו' דמן מתיר את אימוריהן ליקרב. ור"ל שיש בהן דברים הניתרין למזבח ולכן ח"ע משום פיגול אבל הבשר שאינו למזבח משמע שאח"ע משום פיגול. (ורש"י נדחק שם לפרש אליבא דר"ח). אך לכאורה לפי מה שפירשתי יהיה משמע מלשון המשנה שאמרה העולה כו' ועורה לכהנים. דחייבין על העור ג"כ משום פיגול. והרמב"ם שם לא כתב אלא בשר העולה. ואולי לא כוונה המשנה אלא על עור האליה ועי' לעיל (כח) ובמש"כ שם בס"ד. ובשיטת הרמב"ם הלזו ינצל הרע"ב מגמגום התוי"ט עליו בפ"ב דמעילה מ"ט ולהתוי"ט שם נראה דאישתמיט דברי הרמב"ם הללו. ולדברי ר"א א"ש הא דאמרי' בסנהדרין (מב ב) שכן אדם כו' פיגול (וכן שם נב) היינו דשייך פיגול ממש בבשר הפרים דמירי בהו קרא דמחוץ למחנה. ודלא כפרש"י ותוס' שם. ודע דהרע"ב שפי' דהטעם דמחשבת שליל ושליא אינה מפגלת הוא משום דלאו גופה דזיבחה הם. העתיקם מפרש"י במשנה. אבל ל"ד במחכ"ת. דלר"א ע"כ הטעם משום שאין דרכם ליאכל הוא וכמו שפרש"י כאן והסכימו גם התוס' ע"י. ומה שלא פי' כן במשנה הוא מפני דהגמרא לפניו ולכן מפרש כפי הס"ד וכמה שכתב התוי"ט בכ"מ:

14. ספר יד בנימין

שם בגמ'. מאי קמ"ל אי דאין חייבין עליו משום פיגול תינח אלו דברים שאין חייבין כו' הקומץ וכו'. [הקשו האחרונים ז"ל דטובא קמ"ל דאי ממתני' דאין חייבין עליהם משום פיגול הרי דוקא מכרת איחמעט אצל אחתי איכא צהו לאו דפסוהמ"ק, וכמש"כ הרמב"ם צפיי"ח מפסוהמ"ק ה"ל ז', ושפיר קמ"ל עולא דאס העלן ע"ג מזבח פקע לגמרי איסור פיגול ומותר באכילה וכדמוכח מדברי התוס' לעיל ד"ה הקומץ. ואולם כבר כתבנו צתוס' שם הנלע"ד דעיקר כוונתם דאיסור כרת פקע מיני' אף מאכילה אצל לעולם יהי' אסור באכילה משום לאו דפסוהמ"ק יעוישה"ט.

15. ספר יד בנימין

דף מ"ג ע"ב בגמ' אמר רב אחאי הלכך האי קומץ פיגול דפלגי' מחית אארעא ופלגי' אסקי' אמערכה ומשלה צו האור אסיקנא לי' לכולי' לכתחילה. לכאוי' תמיהא מילתא (וכבר הצאנו מזה לעיל) הא כיון דלא הי' על המזבח הרי לא קרב המתיר כמנחתו דצעי' שיקטיר כל הקומץ וע"י שיעלו חציו השני יחול פיגול על הקרבן וא"כ האיך יתכן שיהא מותר להעלות ולגרוס לפגל הקרבן עי"ז. (ועוד הרי עיקר סברת עולא הוא דמציא אחרים לידי פיגול, אצל הכא כל זמן שלא מעלה את חציו השני לא נתפגל הקרבן כלל כיון דלא קרב המתיר).

16. ספר חידושי בתרא

תקצוב) מג: א"ר חסדא מרי דיכ"י מובח מקוה טהרה (בתמיה), א"ר זירא שמשלה בהן האור. דכיון דנעשית מצותה פקע קדושתה ולא שייך פיגול בדבר שיצא לחולין.

17. ספר מקדש דוד - קדשים - סימן ו - אהדורי פוקעין:

... ובעיקר בכל הפסולים שמשלה בהם האור דאמרינן זבחים (מ"ג ע"ב) דפקע הפסול מהם ויעלו קשה נהי דפקע פסולן מ"מ להוי דחויין דבכל הפסולים שפקע פסולן אמרינן כיון דנידחו ידחו והכא לא הוי בידו לתקן הפסול שהרי אסור להעלות פסולים לגבי מזבח לכתחילה שתמשול בהם האור ולהפקיע פסולן וצ"ל שע"י שמשלה בהם האור פקע גם הדיחוי שלהם דדיחוי לא עדיף משאר פסולים דנפקע ע"י שמשלה בהם האור מיהו בדיחוי איכא תרתי דלבד דחשיב פסול כיון שהודחו אין חוזרין למצותן דאף בכיסוי הדם בעינן למימר דשייך דיחוי אע"ג דפסול לא שייך התם וא"כ לענין זה דאינו חוזר למצותו לא מהני משלה בהם האור דזה רק מהני להפקיע הפסול ונראה לומר דזה באמת טעמו של התוס' בת"י השני דזה דאם משלה בהם האור דיעלו היינו רק דמותר להעלותם מיהו מצוה ליכא ומשום כיון דנדחו אין חוזרין למצותן ודוק:

ובזה אתי שפיר ג"כ בקומץ פסול כגון שיצא והקטירו על המזבח דאינו מרצה כדאמרינן במנחות (כ"ה ע"א) וקשה אמאי אינו מרצה הא כיון שמשלה בו האור נפקע הפסול ממנו והו"ל קומץ כשר א"כ לרצויי נמי אח"כ ובזה ניחא דאף דמשלה בו האור ופקע פסולו מ"מ אינו חוזר למצותו דהוי דחוי ומש"ה אינו מרצה ולאידך תירוצי בתוס' שם דמחלקין בין משלה בהם האור לנתעכלו קצת או מירדו לנפקעו מאליהן ומוכח דס"ל להנך תירוצי דאם רק משלה בהם האור ולא נתעכלו קצת איכא מצוה לאהדורי פוקעיהן דע"י שמשלה בהם האור ונפקע פסולין חוזרין ג"כ למצותן א"כ קשה בקומץ שיצא והקטירו אמאי אינו מרצה אחר שמשלה בו האור ונראה לומר הטעם משום דהוי קומץ חסר דכשמשלה בו האור ונפקע פיסולו ונתכשר כבר הוא חסר וכדאמרינן בזבחים (מ"ג ע"ב) וטומאתו עליו מי שטומאה פורחת ממנו יצא בשר שאין טומאה פורחת ממנו ומקשינן הא בבשר ג"כ טומאה פורחת ממנו ע"י שמשלה בו האור ומתריצין טומאתו עליו מי שטומאה פורחת ממנו כשהוא שלם יצא בשר שאין טומאה פורחת ממנו כשהוא שלם אלא כשהוא חסר דכשמשלה בו האור דאז נתכשר כבר הוא חסר ע"ש א"כ בקומץ כיון דקומץ החסר פסול ואימתי מתכשר הקומץ כשהוא חסר לא שייך לומר שיהא חשוב אח"כ הקטרה וירצה דקומץ החסר אינו מרצה:

18. ספר ויקרא פרק ז

(יז) והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף:

(יח) ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה המקריב אתו לא יחשב לו פגול יהיה והנפש האכלת ממנו עונה תשא:

(יט) והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף והבשר כל טהור יאכל בשר:

(כ) והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' וטמאתו עליו ונכרתה הנפש ההוא מעמיה:

(כא) ונפש כי תגע בכל טמא בטמאת אדם או בבהמה טמאה או בכל שקץ טמא ואכל מבשר זבח השלמים אשר לה' ונכרתה הנפש ההוא מעמיה:

19. ספר בעל שם טוב על התורה - פרשת ואתחנן

סא. שמעתי בשם מורי זלה"ה ביאור דרש באכסניא של תורה (עיין עיקר הלשון בגמרא ברכות דס"ג ע"ב), דאיתא (בפרק ו' דאבות) הלומד מחבירו פרק אחד או הלכה אחת וכו' על אחת כמה וכמה שצריך לנהוג בו כבוד, וקשה מה קאמר שני דברים בלבד, ועוד קשה היה לנו לומר דיו לבא מן הדין להיות כנדון, ופירש מח) דכשאדם לומד מרב הגון התורה הוא פרה ורבה אצלו, כנודע וכו', וכשלומד מרשע אזי אינו פרה ורבה, אלא כפשוטו (מט) כמו שלמד ממנו, ולזה אמר מה דוד שלא למד מאחיתופל אלא שני דברים בלבד, דהיה רשע, ולא פרה ורבה רק נשאר שני דברים בלבד כמו שלמד ממנו, וקראו רבו וכו', הלומד מחבירו ששניהם צדיקים דאז התורה פרה ורבה, על אחת כמה וכמה שצריך לנהוג בו כבוד, ובזה מתורץ שפתחו באכסניא של תורה שהיו כולם צדיקים וכו':

פב קהלות זבחים סימן כט יעקב

שריף ההקרבה דוקא ציוס זכיחה משו"ה מקרי לאחר שקיטע"ה חוץ לזמנו ושפיר צעין קרא דהקריבו ציוס זכחו שהדס עלמו כצר עבר זמן הקרבתו ומשו"ה הו"ל אח"כ חוץ לזמנו *).

סימן ל

בהא דכל שיש לו מתירין וכו' חייבים עליו משום פיגול ובהא דעד שיקרב המתיר כמצוותו

תוס' דף מ"ג ד"ה והלבוש בה דתנן תוס' דאין חייבים על הלבונה משום פיגול לפי שאין לה מתירין הקשו וא"ת והרי לבונה הקומץ מתירה ואע"פ שיכול להקטירה קודם הקומץ כדאמר בהקומץ זוטא מ"מ קודם הקמיצה ודאי נראה דאין להקטירה, וי"ל דמ"מ לא הוי לבונה דומיה דשלמים דלבונה היא גופה מתיר שמתרת שירים לאכילה עכ"ל ומתבאר לפי זה דגם דבר שיש לו מתירין מ"מ כיון שגם הוא מתיר לאחריו אינו מתפגל וכדין דבר שאין לו מתירין והקשה לפ"ז להתוס' בהא דאימורין מתפגלים והרי נהי שיש להם מתירין שהזריקה מתרת אותן למצח מכל מקום הא הם מתירין את הצער באכילה דכל כמה דלא מקטרי אימורים כהני לא מנו אכלי צער, ותירלו התוס' דאימורים לא מקרי מתירי הצער כיון דאי נעמאו או אצדו שרי צער באכילה כדאיתא ר"פ תמיד נשחט.

אולם בהרמב"ם ז"ל פי"ה מפסוקימ"ק ה"ז צבדי בני דנחשבים מתירין קחשיב נמי האימורין שהם מתירין את הצער ע"ש וצמל"מ שם תמה דלפי זה יקשה האין הם מתפגלים הא כל המתיר לאחריו אינו

(* טוב העירוני שכ"כ הרש"ש ז"ל כאן.

מתפגל כמש"כ התוס', ולכא"ו צפשוטו לק"מ ד"ל דדעת הרמב"ם ז"ל הוא כמתירין השני שתירלו התוס' [בהא דלבונה אינה מתפגלת אע"פ שיש לה מתירין דהיינו הקמיצה] שכתבו, ועוד י"ל דלבונה אין לה מתיר צעודה המצח כו' פי' דלא מקרי יש לו מתירין אח"כ זריקה או הקטרה מתירתו שהוא הקרבת המצח אצל מה שעבודה קמיצה מתירתו אינו בכלל יש לה מתירין [וכעין זה מתבאר במסקנת הגמרא לקמן דף מ"ד ע"ב צלוג שמן של מלורע דמתנותיו לא מתפגלי לי ופירש"י ז"ל שאינו מתפגל אלא דם או קומץ את שיריו וכו"נ י"ל דלא מקרי יש לו מתירין [לענין שיתפגל] אלא זריקה דם והקטרה קומץ שהוא עבודה מצח] ולפי תירוצו זה אין הלבונה נקראת כלל דבר שיש לו מתירין ומשום הכי הוא דאינה מתפגלת ושפיר י"ל דדבר שיש לו מתירין מתפגל אע"פ שהוא ג"כ מתיר לאחריו ולכן מתפגלין האימורים שהדם מתירין למצח אע"פ שלהרמב"ם ז"ל הם ג"כ נקראים מתירין לפי שמתירין את הצער באכילה.

ואע"פ שבתוס' רעק"ה ז"ל פ"ד דזבחים אות ל"א כתב להוכיח כדברי התוס' בהירושלמי הראשון שקמיצת הקומץ מתרת את הלבונה מהא דרפ"צ דמנחות דתנן הקומץ ע"מ להקטיר את הלבונה למחר הוי פיגול ואילו בהקטרה אמרינן דקומץ ע"מ להקטיר לבונה למחר דאין המנחה מתפגלת ואמרינן טעמא דדף י"ז משום דקומץ לאו מתיר דלבונה הוא ע"ש, אלמא דהקמיצה שפיר מקרי מתיר של הלבונה מדמהני מחשבה צשעת קמיצה על הלבונה, וזה כדברי התוס' דקמיצת הקומץ מקרי מתיר של הלבונה, עיין שם בתוספות רעק"ה ז"ל שכתב שזכו ראויי צרורה, מ"מ שפיר י"ל כתירון השני שבתוס' [דהלבונה לא מקרי "יש לה מתירין"] דהוי דודאי קמיצת הקומץ מתיר את הלבונה להקטרה ומשו"ה נחשבים צשעת עבודה

שיבא „הרלחא“ כלומר הקרבה דמלחא ומכפרת לבעלים [לולי ה' צו פסול פיגול] וכל שכיו עבודה דם זריקתו כמלכותו כבר נקרא הרלחא בקרבן כשר, וכו"ה בקרבן שנחפגל דכוי הרלחא לפיגולו.

והוא הדין וכוה כעטס צהא דלמד"ה זריקה מועלת ליוולא חייבים עליו משום פיגול כדחנן צפ"ק דמעילה ד"ו אע"פ דלא הותר הכשר היוולא צאכילה מ"מ כיון שהזריקה מועלת בעדו הו"ל כבר הקרבה הרלחא גם צהאי צשר שיולא דהא נקרא שקרבן זה הולחא וצכללו גם הכשר שיולא וכן שירים שחסרו למד"ה צספ"ק דמנחות דחייבים עליו משום פיגול לפי שהזריקה מועלת גם בעד השירים אף על פי שהסורין צאכילה ועי' עוד תוס' זבחים דס"ה אימר כה"ג גבי עוכ"ע שעשאה למטה כו' ומכ"ז מצואר דסגי צבקרבן מתיריו של הרלחא אע"פ שהכשר עדיין חסור מ"מ כיון צכלל קרבן מתיריו להחייב משום פיגול.

וממילא אחי שפיר הוה דכבשר מתפגל תיבף אחר זריקה אע"פ שעדיין לא הותר צאכילה עד אחר הקרבת אימורין כיון שעכ"פ עבודה דהרלחא כבר נעשה וסגי צככי להיות צכלל הוקרבן מתיריו וכמשנ"ת.

והנה צהא דחנן הקומץ והלבונה וכו' א"ח עליבס משום פיגול ומצואר טעמא משום שאין לו מתירין אחרים והוא הוה המתיר והקשה רש"י ז"ל תיפ"ל דצלא"ה לא שייך פיגול אי אכיל הקומץ או מקלחו דהא לא קרב המתיר כמלכותו עי' צחוס' כאן מה שהירץ רש"י ז"ל ומצואר צחוס' דעתה רש"י ז"ל ור"ת ז"ל הוה דצאמת כשאוכל מהקומץ לא שייך פיגול מה"ט דלא קרב המתיר כמלכותו והתוספות תירלו דלגבי קומץ עלמו [אי לאו דנתמעט מדין פיגול לפי שאין לו מתירין] היה שפיר מתחייב משקדשו צכלי וכדאמרינן לקמן דף מ"ה ע"ב גבי נותר

הקמיילא כחד קרבן שמתשבתו צשעת קמיילא על הלבונה מהני לפגל המנחה, מ"מ לענין שיבא נקרא „יש לו מתירין“ שהוא עלמו יתפגל לא סגי צמה שיש לו מתיר חלא צעינן שיבא לו מתיר צעבודה מצח דהיינו זריקה או הקטרה דומיא דשלמי' כמש"כ צתירולס כשני. ולפ"ז אין הלבונה נקראת כלל צגדר „יש לה מתירין“ לענין שיתפגל ואין מהלבונה ראייה כלל לענין דבר שיש לו מתירין והוא ג"כ מתיר לאחריו שאינו מפגל, ושפיר י"ל דכל כה"ג מתפגל ומשו"ה שפיר מתפגלי האימורין משום שיש לה מתירין למצח אע"פ שגם היא מתרת לאחריו דהיינו להכשר שיבא נאכל לכהנים דכל כה"ג שפיר נקרא יש לו מתירין.

אכן אחתי תמוה לכאורה דברי הרמב"ם ז"ל שכתב דהאימורין הם מתירין משום שמתירין את הכשר לאכילה דא"כ היה ראוי לומר שלא חל הפיגול על הכשר עד שיקטרו את האימורין דהא אין חייבין משום פיגול עד שיקרבן מתיריו [וצאמת היבך משנזרק הדם חייבים על הכשר משום פיגול וכדחנן צפ"ק דמעילה מעשה דמים צק"ק להקל ולהחמיר כו' לאחר זריקה דמים מוטלין צאימורין ואין מוטלין צכשר על זה ועל זה [פי' על האימורין ועל הכשר] חייבים משום פיגול נותר ועמא וכן חנן שם צקדשים קלים ע"ש] וכמו שתמה צזה המל"מ.

והנראה צזה פשוט דצאמת הוה דאינו חייב משום פיגול עד שיקרבן מתיריו אינו לריך כלל שיבא נותר הכשר צפועל [היינו שלולי פסול פיגול יהא נותר למלכות] וסגי צמה שהוקרב הרלחא דמו ועלתה לבעלים לשם חוצת כפרתו [לולי פסול פגול שצו] שהרי יסוד זה דעד שיקרבן מתיריו ילפינן לה צדף כ"ט ע"ב מלא ירלה כהרלחא כשר כך הרלחא פסול מה הרלחא כשר עד שיקרבן מתיריו וכו' ע"ש וצפ"י רש"י ז"ל ונמלא שא"ל לענין חלות הפגול חלא

ואכתי לא איתברר לענין מה כתב הרמב"ם ז"ל שם צפ"ח הלכה ז' דהאימורין נחשבים מתירי הכשר כיון דלענין יש לו מתירין נחשבים האימורים נותר ולא מתיר, ולענין קרב המתיר כמלכותו לגבי הכשר א"ל הקטרת אימורין וסגי צזריקה הדם וכמשנ"ת [וזכו קושיית המל"מ שם] אם לא שנאמר דכיון דקהיב הרמב"ם ז"ל כל מתירי אחרים השיב נמי האימורין להודיע שהם ג"כ מתיר אעפ"י שאינו נוגע זה לענין דיני הפגול וברי כו"ב שנינו גם כן צמשנתינו העולה דמה מתיר את צשרה למצח ועורה לכהנים אשר לא ידענו לענין מה הוצרכו כאן לענין פיגול מה שדם העולה מתיר עורה לכהנים דהא בעור ליכא פיגול כיון שאינה ראוי לאכילה, ולענין שהדם יהא נקרא מתיר שצשציל זה הוה עלמו אינו מתפגל, לכא"ה א"ל כלל שיבא מתיר דלענין שלא יתפגל סגי צמה שאין לו מתירין אחרים וכהא דקטורת ומנחת נסכים ומנחת כהנים אינם מתפגלים אעפ"י שאינם מתירים את אחרים, מ"מ כיון שאין להם